

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

Nationale ombudsman
Postbus 93122
2509AC Den Haag
2509AC93122

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2022-0000124610

Datum 19 juli 2022
Betreft Rapport 'Zelfstandigen over de drempel'

Geachte heer Van Zutphen,

Met veel belangstelling heb ik kennisgenomen van uw rapport 'Zelfstandigen over de drempel', een onderzoek onder tien gemeenten naar de laagdrempeligheid van de gemeentelijke toegang tot schuldhulpverlening voor zelfstandig ondernemers.

Conclusies

In dit rapport komt u tot de conclusie dat veel gemeenten werk maken van het bieden van schuldhulpverlening aan zelfstandig ondernemers, maar ook dat er gemeenten zijn die nog lang niet voldoen aan de minimale eisen om een brede toegang tot schuldhulpverlening te bieden. U constateert dat er grote verschillen zijn tussen gemeenten in hoe laagdrempelig de schuldhulpverlening is. Lang niet iedere zelfstandige met problematische schulden weet de weg naar de gemeentelijke schuldhulpverlening te vinden. De drempel voor aanmelding is bij zelfstandigen hoog.

Ook merkt u op dat de coronacrisis het belang van goede schuldhulpverlening duidelijk zichtbaar heeft gemaakt en de urgentie bij gemeenten heeft vergroot om de schuldhulpverlening meer toe te spitsen op zelfstandigen. Veel gemeenten laten de dienstverlening geheel of gedeeltelijk uitvoeren door een externe partij. Daardoor is de verdeling van verantwoordelijkheden niet overal even helder.

Aanbevelingen

U geeft aan dat gemeentelijke schuldhulpverlening toegankelijk moet zijn voor zelfstandig ondernemers en moet voldoen aan de minimale eisen. Gemeenten zijn verantwoordelijk, ook als zij hun taken laten uitvoeren door een externe partij. U verwacht dat ik gemeenten er op aanspreek als zij hier niet aan voldoen.

Uw aanbevelingen en verbeterpunten zien op een toegankelijke dienstverlening vanuit gemeenten: *'wees duidelijk en open'* en op een heldere verantwoordelijkheidsverdeling: *'wees eerlijk en betrouwbaar'*.

Reactie

Ik wil u bedanken voor het heldere rapport en onderschrijf uw aanbevelingen. De laatste jaren zijn door veel gemeenten goede stappen gezet in de hulp aan

zelfstandigen met schulden, maar het rapport 'Zelfstandigen over de drempel' laat zien dat er meer nodig is. Ik verwacht van gemeenten dat zij hiermee aan de slag gaan en goede, adequate hulp bieden aan zelfstandigen met schulden.

Datum
19 juli 2022
Onze referentie
2022-0000124610

Zoals u concludeert, zijn de gemeentelijke verschillen in toegang tot schuldhelpverlening voor ondernemers groot. Gemeentelijke ondersteuning op maat waarbij de inwoner centraal staat, kan die verschillen verklaren. Dergelijke verschillen zijn overigens niet per definitie ongunstig voor inwoners. Een belangrijke meerwaarde van een lokale of regionale aanpak is de mogelijkheid om in te spelen op het ondernemersklimaat, lokale initiatieven en het bieden van maatwerk. Hiermee krijgt een ondernemer een passende aanpak en (schuld)regeling, afgestemd op zijn situatie en mogelijkheden.

Ondanks deze lokale verschillen hecht ik eraan dat iedere zelfstandig ondernemer die dat nodig heeft, goede hulpverlening ontvangt. Daar zet ik mij met partijen als de VNG en de NVVK voor in, onder andere door (ervaren) belemmeringen in de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening weg te nemen en gemeenten op verschillende manieren te faciliteren om de uitvoering te verbeteren, bijvoorbeeld door de inzet van saneringskredieten te bevorderen (waarover onderstaand meer). SZW is immers stelselverantwoordelijk voor de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs) en daarmee ook voor een goede inrichting van schuldhelpverlening aan ondernemers die een zogenaamd 'natuurlijk persoon' zijn.¹

Om gemeenten te ondersteunen bij hun taak om de schuldhelpverlening aan zelfstandig ondernemers te verbeteren, hebben mijn voorgangers diverse projecten gesubsidieerd, zoals het project van VNG Realisatie dat gemeenten ondersteunt op het gebied van communicatie, informatievoorziening en bewustwording van de problematiek. Ook het programma 'Schouders Eronder'² ontving subsidie voor de ontwikkeling van een werkwijzer die gemeenten handvatten biedt voor goede dienstverlening aan ondernemers met schulden. Zowel gemeenten die nog geen schuldhelp aan zelfstandig ondernemers verlenen, als gemeenten die hun dienstverlening aan deze groep willen verbeteren zijn met deze werkwijzer geholpen. Bovendien start deze zomer een aanjager problematische schuldanaanpak. De aanjager heeft als doel het versterken van de regievoering over de aanpak van problematische schulden van ondernemers en het aanjagen van oplossingen voor problematische schuldensituaties van door de coronacrisis getroffen ondernemers. En tot slot heeft de VNG aangegeven dat gemeenten nog beter van elkaar kunnen leren hoe zij (schuld)helpverlening aan zelfstandig ondernemers goed kunnen inrichten en gaat zij gemeenten vanaf 2023 op dit punt ondersteunen.

Een breed palet aan instrumenten is nodig om zelfstandig ondernemers te ondersteunen bij hun hulpvraag in geval van schulden. Een belangrijk instrument om schulden op te lossen, kan het saneringskrediet zijn. Ik span mij dan ook in om de inzet van saneringskredieten te bevorderen.

¹ Hieronder wordt een persoon verstaan die bijvoorbeeld ook eigenaar is van een eenmanszaak, of met een andere vennoot eigenaar is van een vennootschap onder firma of iemand die ook beherend vennoot is in een commanditaire vennootschap.

² Schouders Eronder is een samenwerkingsverband tussen Divosa, Landelijke Cliëntenraad, NVVK, Sociaal Werk Nederland en VNG. Dit landelijke programma ondersteunt professionals, organisaties en ketens binnen de schuldhelp.

Dat heb ik gedaan door het nationale Waarborgfonds saneringskredieten mogelijk te maken dat het financiële risico van gemeenten afdekt. Dit maakt de inzet van saneringskredieten aantrekkelijker. Ook draagt het Waarborgfonds bij aan de bekendheid van het instrument. Ik ben voornemens om vanaf dit najaar een pilot met saneringskredieten aan ondernemers te subsidiëren. Op die manier streef ik ernaar om de toegankelijkheid van het Waarborgfonds op een duurzame manier te verbreden.

Datum
19 juli 2022
Onze referentie
2022-0000124610

Tot slot wil ik u wijzen op de verbetering van de informatievoorziening voor ondernemers met schulden waar de Kamer van Koophandel (KvK) in samenspraak met MKB-NL, VNO/NCW, VNG, EZK en SZW aan werkt. Onderdeel hiervan is een stappenplan voor ondernemers met schulden dat in april jl. is gepubliceerd. Via dit stappenplan kan de ondernemer beoordelen hoe de onderneming er financieel voor staat en wordt de ondernemer ook gewezen op de juiste hulp vanuit organisaties passend bij zijn of haar individuele schuldensituatie. De KvK verwijst vanuit het programma 'Zwaar Weer'³ naar het stappenplan.

Veel partijen werken samen om de schuldhelpverlening aan zelfstandig ondernemers te verbeteren. Dat laat de gevoelde urgentie zien. Schuldhelpverlening aan zelfstandig ondernemers is ook onderdeel van mijn plan Aanpak geldzorgen, armoede en schulden. Het is aan gemeenten om met een belangrijk deel van uw aanbevelingen uit uw rapport aan de slag te gaan.

Uiteraard blijf ik met gemeenten en betrokken partijen zoals VNG en NVVK in gesprek over verbeteringen om een laagdrempelige toegang tot de schuldhelpverlening voor zelfstandigen te realiseren.

Met vriendelijke groet,
De Minister voor Armoedebeleid,
Participatie en Pensioenen,

C.J. Schouten

³ In het kader van het Programma Zwaar biedt de KvK ondernemers informatie, doorverwijzing en advies aan ondernemers in zwaar weer. Ook wordt ondernemers via routewijzers en stappenplannen inzicht op maat geboden hoe hun bedrijf ervoor staat en welke hulp en oplossingsrichtingen beschikbaar zijn bij financiële problematiek en schulden.